

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE)”

[COM(2017) 343 final – 2017/0143 (COD)]

(2018/C 081/19)

Sprawozdawca: **Philip VON BROCKDORFF**

Wniosek o konsultację	Rada Unii Europejskiej, 4.9.2017 Parlament Europejski, 11.9.2017
Podstawa prawna	Art. 114 i 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	5.10.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	19.10.2017
Sesja plenarna nr	529
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	132/4/4

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES zgadza się z proponowanym rozporządzeniem i jego celem polegającym na ożywieniu inwestycji w całej UE, lecz nie ma pewności, czy inwestycje wynikające z tej inicjatywy pozostaną w UE.

1.2. EKES z zadowoleniem przyjmuje wszelkie próby zachęcenia obywateli UE do zatroszczenia się o odpowiednie dochody w okresie emerytalnym. Jednak ma wątpliwości co do wpływu ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE) na mobilność siły roboczej w całej UE.

1.3. EKES przyznaje, że OIPE będzie prawdopodobnie atrakcyjny dla niewielu grup, zwłaszcza dla samozatrudnionych oraz dla mobilnych specjalistów pracujących przez całe życie zawodowe w szeregu państw członkowskich. Należy podjąć wszelkie możliwe starania, aby zachęcić państwa członkowskie do zapewnienia sprawiedliwego opodatkowania tego rodzaju produktu. Podkreśla ponadto, że inicjatywa ta w żadnym wypadku nie powinna być rozumiana jako umniejszenie znaczenia emerytur państwowych lub pracowniczych.

1.4. EKES podkreśla potrzebę ochrony konsumentów oraz ograniczania ryzyka oszczędzających przez całe ich życie zawodowe i okres emerytalny. Stanowczo zaleca się również większą jasność co do gwarancji dotyczących wariantu domyślnego. Byłoby najlepiej, aby Komisja jak najwcześniej zajęła się tą kwestią.

1.5. EKES podkreśla również rolę EIOPA⁽¹⁾ polegającą na monitorowaniu rynku oraz krajowych systemów nadzoru mających na celu zapewnienie konwergencji i spójności w całej UE, zwłaszcza jeżeli chodzi o strukturę zarządzania OIPE u wszystkich dostawców.

1.6. Ze względu na to, że zależności między emeryturą państwową, zakładową i indywidualną są specyficzne dla każdego państwa członkowskiego, EKES zaleca, by dostawcy mogli dostosować swoje OIPE do rynków krajowych oraz aby przy tym – jak stwierdza się powyżej – respektowano potrzebę konwergencji i spójności. Jednocześnie trzeba należycie uwzględnić struktury krajowych systemów emerytalnych, tak aby uniknąć zamętu oraz zakłócenia konkurencji.

⁽¹⁾ Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych.

1.7. EKES nie ma pewności, czy OIPE będą miały jakiegokolwiek znaczenie w państwach członkowskich, które w dużym stopniu opierają się na ustawowych emeryturach i w których nie ma ugruntowanej tradycji gromadzenia prywatnych oszczędności emerytalnych. Uważa się, że rola państw członkowskich w promowaniu OIPE ma zatem kluczowe znaczenie dla wsparcia tej inicjatywy.

1.8. EKES stwierdza, że OIPE nie powinny być postrzegane jedynie jako zwykłe rozszerzenie zakresu produktów dostępnych obecnie dla osób wybierających dobrowolne prywatne plany oszczędnościowe.

1.9. Z myślą o zwiększeniu atrakcyjności indywidualnych produktów emerytalnych EKES podkreśla znaczenie ochrony konsumentów. W związku z tym EKES wnosi o wyjaśnienie, czy proponowana wartość 1,5 % ma zastosowanie jako zryczałtowana stawka procentowa, czy też podlega górnemu pułapowi wyrażonemu w wartościach bezwzględnych. Komisja powinna również rozważyć zniesienie opłaty za zmianę dostawcy po upływie określonego czasu, z korzyścią dla oszczędzających i z myślą o przyszłych perspektywach związanych z produktami OIPE. Ponadto przepisy rozporządzenia muszą określać podstawowe zasady dostępu osób uprawnionych do gromadzonych środków finansowych w przypadku śmierci osoby oszczędzającej.

2. Wniosek Komisji

2.1. Według szacunków obecnie jedynie około 27 % spośród 243 mln obywateli UE w wieku od 25 do 59 lat oszczędza z myślą o emeryturze. Komisja Europejska uważa, że zapewnienie ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego zachęcałoby do dalszego oszczędzania. W związku z tym w dniu 29 czerwca 2017 r. Komisja Europejska opublikowała wniosek dotyczący rozporządzenia określającego ramy nowego ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE). Jest on w pełni zgodny z unijnym planem działania na rzecz tworzenia unii rynków kapitałowych z 2015 r. i ma na celu wzrost wartości rynku emerytur indywidualnych do 2,1 bln EUR do 2030 r.

2.2. Po przyjęciu rozporządzenie umożliwi oferowanie ogólnoeuropejskich indywidualnych produktów emerytalnych we wszystkich państwach członkowskich. Wniosek w sprawie rozporządzenia przewiduje wprowadzenie dobrowolnego ogólnounijnego systemu funkcjonującego równoległe z istniejącymi systemami emerytur indywidualnych. OIPE nie zastąpią istniejących krajowych systemów emerytalnych. Będą natomiast uzupełniały istniejące systemy emerytur indywidualnych. Ich oferowaniem zajmą się jednak różni dostawcy, mianowicie ubezpieczyciele, zarządzający aktywami i banki. Będą one dostępne do dystrybucji i zakupu przez internet we wszystkich państwach członkowskich.

2.3. OIPE stanowią kluczowy element planu na rzecz tworzenia unii rynków kapitałowych, dlatego stworzą możliwości inwestowania długoterminowego i wzrostu na ogólnounijnym rynku kapitałowym umożliwiającym przepływ kapitału w całej UE. Pobudziłyby to inwestycje gospodarcze i zapewniłyby kapitał na potrzeby projektów infrastrukturalnych. Większe inwestycje prywatne i publiczne mogłyby przyczynić się do zwiększenia liczby tworzonych miejsc pracy w całej UE.

2.4. Wniosek Komisji ułatwiłby dostawcom kumulowanie aktywów emerytalnych, co doprowadziłoby do wygenerowania większych korzyści skali i obniżenia kosztów ponoszonych przez dostawców, a także do wzrostu konkurencji w związku z wchodzeniem na rynek emerytalny nowych dostawców. Większa niż obecnie liczba dostawców pozwoliłaby oszczędzającym skorzystać z niższych cen ze względu na większą konkurencję między dostawcami, a potencjalnie cieszyć się także większymi zyskami. Istotne jest jednak to, aby oszczędzający mieli pełną świadomość ryzyka, jakie podejmują, oraz warunków dotyczących ich OIPE.

2.5. Dzięki większym możliwościom wyboru, większej prostocie, niższym cenom i potencjalnie lepszym zyskom osiąganym przez oszczędzających można by zachęcić więcej osób do nabywania takich produktów – albo w celu uzupełnienia emerytury, jeśli przewiduje się, że dochód emerytalny będzie niewystarczający, albo w celu zapewnienia dochodu emerytalnego dla osób, które nie są objęte ustawowym systemem emerytalnym lub pracowniczym programem emerytalnym.

2.6. Komisja uważa, że OIPE mogą być szczególnie atrakcyjne dla pracowników mobilnych, którzy w trakcie kariery zawodowej pracują w różnych krajach, a także dla osób samozatrudnionych. Mogą one także stworzyć dodatkowe możliwości uzyskiwania dochodu emerytalnego w tych państwach członkowskich, w których popularność indywidualnych produktów emerytalnych jest obecnie ograniczona.

2.7. Podczas gdy wniosek dotyczący rozporządzenia określa cechy znormalizowanego produktu mające na celu zapewnienie ochrony konsumentom, proponowane ramy umożliwiłyby większą elastyczność przy projektowaniu produktów emerytalnych.

2.8. Podstawowe założenia wniosku dotyczącego rozporządzenia są następujące:

- Dostawcy muszą uzyskać zezwolenie od Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) i zostać zarejestrowani w centralnym rejestrze, niemniej nadzór nad nimi będą nadal sprawowały organy krajowe. EIOPA będzie monitorować rynek oraz systemy nadzoru z myślą o osiągnięciu konwergencji. Zobowiąże to władze krajowe do nadzorowania dostawców działających w kontekście różnych ram krajowych (tzn. subkonta). Jednak niejasne jest, jak wyglądałoby to w praktyce, wzięwszy szczególnie pod uwagę, że indywidualne produkty emerytalne są w dużej mierze określane na szczeblu krajowym i że odpowiedni nadzór może wymagać konkretnej wiedzy na temat każdego z rynków krajowych.
- Dostawcy muszą zapewnić przejrzystość w odniesieniu do kosztów i opłat oraz spełnić inne obowiązki informacyjne z wykorzystaniem dokumentu zawierającego kluczowe informacje (przed zawarciem umowy), a także przekazywać znormalizowane okresowe informacje o świadczeniach.
- Dostawcy OIPE zaoferują maksymalnie pięć wariantów inwestycyjnych, z których domyślnym będzie wariant inwestycyjny o niskim ryzyku objęty ograniczoną gwarancją zapewniającą odzyskanie zainwestowanego kapitału. Konsumentom mogą zrezygnować z prawa do otrzymania doradztwa w odniesieniu do tego wariantu, pod warunkiem że dostawcy zwrócą się o informacje na temat wiedzy i doświadczenia oszczędzającego.
- Osoby fizyczne będą miały prawo zmiany dostawcy na szczeblu krajowym lub transgranicznym raz na pięć lat, przy czym koszty takiej czynności będą ogólnie ograniczone.
- Dostawcy mogą inwestować w różne aktywa zgodnie z zasadą „ostrożnego inwestora” oraz w najlepiej pojętym długoterminowym interesie oszczędzającego.
- OIPE umożliwią nieprzerwane wpłacanie składek w przypadku przenoszenia się uczestników między państwami członkowskimi, a także przenoszenie zgromadzonych aktywów bez ich upłynniania.
- Dostępnych będzie wiele wariantów wypłaty świadczeń. W ramach produktu OIPE należy dawać pierwszeństwo wypłatom w ratach – w ich przypadku wypłaty świadczeń dla posiadacza polisy są stałe i zagwarantowane.
- Należy zapewnić przyjazne mechanizmy procedur reklamacyjnych i w zakresie rozwiązywania sporów.

2.9. Wreszcie Komisja uważa, że korzystne otoczenie podatkowe dla OIPE stanowi warunek niezbędny dla konkurencyjności i atrakcyjności tego nowego produktu, a ponadto zaleca, aby państwa członkowskie traktowały OIPE pod względem podatkowym tak samo jak porównywalne produkty krajowe. Alternatywnie, w przypadku gdy różne plany emerytur indywidualnych są opodatkowane w różny sposób, państwa członkowskie powinny przyznać im jak najkorzystniejsze traktowanie pod względem podatkowym⁽²⁾.

3. Uwagi ogólne

3.1. Indywidualne produkty emerytalne nie zostały jeszcze w pełni rozwinięte w całej UE. Mogą one jednak mieć fundamentalne znaczenie dla zapewnienia wystarczających dochodów emerytalnych pracownikom z tych krajów, w których emerytury państwowe i zakładowe są słabe lub niewystarczająco rozwinięte. Ponadto powszechnie uznaje się, że systemy emerytalne oparte na wielu filarach pozwalają najskuteczniej zapewnić stabilny i adekwatny dochód emerytalny.

3.2. W związku z tym EKES z zadowoleniem przyjmuje wszelkie próby zachęcania obywateli UE do zatroszczenia się o odpowiednie dochody w okresie emerytalnym. Łączny wpływ starzenia się społeczeństw i spadku współczynnika urodzeń może spowodować, że koszty będą ponosić przyszłe pokolenia, chyba że okres pracy zostanie wydłużony. We wszystkich państwach członkowskich, zwłaszcza jednak w tych, w których system emerytalny oparty na wielu filarach nie jest w pełni rozwinięty i w których ustawowy system emerytalny stanowi podstawowe źródło świadczeń, zachęcanie ludzi do indywidualnego oszczędzania na emeryturę ma głęboki sens.

3.3. EKES z zadowoleniem przyjmuje także cel polegający na wprowadzeniu OIPE jako potencjalnego narzędzia pozwalającego na zwiększenie zarówno zakresu korzystania z emerytur indywidualnych, jak i przeznaczenia środków na inwestycje długoterminowe. Zwiększanie się oszczędności długoterminowych może także wywrzeć pozytywny wpływ na gospodarkę krajowe.

3.4. EKES ma świadomość, że europejski system świadczeń emerytalnych jest obecnie rozdrobniony. W niektórych krajach obywatele mają do wyboru kilka indywidualnych produktów emerytalnych, natomiast w innych bardzo niewiele. Ze względu na mozaikę przepisów unijnych i krajowych oraz rozbieżne traktowanie pod względem podatkowym przekazywanie aktywów finansowych w całej UE jest ograniczone, co wynika częściowo z braku możliwości przenoszenia

⁽²⁾ C(2017) 4393 final.

produktów emerytalnych w obrębie UE w trakcie kariery zawodowej. Zakładając, że przewidywania Komisji są słuszne, OIPE, razem z innymi narzędziami stanowiącymi element szerszego pakietu reform, pozwolą podnieść poziom oszczędności z 700 mld EUR do ponad 2 bln EUR do 2030 r. Stanowiłyby to ważną siłę napędową dla inwestycji w całej UE.

3.5. EKES zauważa także, że we wniosku Komisji proponuje się zwiększenie liczby dostawców. Większa konkurencja w UE powinna pomóc obniżyć ceny, jednocześnie zapewniając pewien stopień pewności co do jakości produktów emerytalnych oferowanych przez ubezpieczycieli, przedsiębiorstwa inwestycyjne, fundusze emerytalne, zarządzających aktywami i banki na terenie UE. Większa transgraniczna konkurencja ma ogromne znaczenie i powinna skutkować oferowaniem obywatelom oczywistych korzyści w postaci niższych kosztów, wyboru produktów i możliwości przenoszenia uprawnień emerytalnych.

3.6. Z zadowoleniem przyjmowane jest także znaczenie przypisywane środkom ochronnym oraz nadzorowi sprawowanemu przez ogólnounijny organ nadzoru. EKES oczekuje, że EIOPA będzie odgrywać kluczową rolę w odniesieniu do sprawowania nadzoru nad dostawcami i monitorowania rynku.

3.7. EKES podkreśla również znaczenie ochrony konsumentów za pomocą dostarczania oszczędzającym jasnych informacji, a także ochrony kapitału w ramach domyślnego wariantu niskiego ryzyka, informacji o nagromadzonych oszczędnościach, uproszczonych procedurach administracyjnych oraz przyjaznych dla użytkownika procedurach rozpatrywania skarg i odszkodowań pozasądowych w wypadku sporów między oszczędzającymi a dostawcami, rozsądnego kosztu przejścia od jednego dostawcy do drugiego oraz ochrony oszczędzających na wypadek wycofania oszczędności wskutek, na przykład, niepełnosprawności lub problemów zdrowotnych.

3.8. Z uwagi na możliwość przenoszenia OIPE EKES uważa, że łatwość transgranicznej zmiany dostawców może przyczynić się do zwiększenia mobilności pracowników, choć nie wiadomo, w jakim stopniu zwiększy to mobilność na rynku pracy.

3.9. EKES uznaje, że ten wniosek może być istotny ze względu na tworzenie nowych puli kapitału. Jak dotąd unia rynków kapitałowych, obejmująca inicjatywy takie liberalizacja zasad dotyczących funduszy venture capital i ułatwianie małym firmom wchodzenia na giełdę, nie przyniosła znaczących sukcesów. EKES uważa, że OIPE mogłyby znacząco przyczynić się do tworzenia nowych źródeł środków finansowych, które mogłyby zostać przeznaczone na inwestycje.

3.10. EKES zauważa ponadto, że inicjatywa ta jest także istotna w sytuacji po wyjściu Zjednoczonego Królestwa z UE. Unia rynków kapitałowych została utworzona, przynajmniej w pewnym stopniu, z myślą o bliższym powiązaniu rynków Europy kontynentalnej z rynkiem brytyjskim. Ze względu na coraz bardziej przybliżający się brexit potrzeba rozwoju ogólnoeuropejskiego rynku kapitałowego stała się ważniejsza niż kiedykolwiek wcześniej. Wprowadzenie OIPE nastąpi w bardzo odpowiednim czasie, zwłaszcza dlatego, że najważniejsze instytucje finansowe zaczną przenosić się ze Zjednoczonego Królestwa do innych państw członkowskich. Wszystkie te czynniki mogą przyczynić się do ułatwienia przepływu kapitału wewnątrz UE przy mniejszym uzależnieniu od bankowych środków finansowych.

3.11. EKES przyznaje, że OIPE będą prawdopodobnie atrakcyjne dla niewielu grup, zwłaszcza dla samozatrudnionych, dla mobilnych specjalistów pracujących w szeregu różnych państw członkowskich przez całe swoje życie zawodowe oraz dla osób korzystających z rynków, na których indywidualne produkty emerytalne nie zostały rozwinięte. EKES rozumie jednak, że Komisja uważa emerytury zakładowe za równie ważne, co zostało podkreślone w zmienionej dyrektywie w sprawie instytucji pracowniczych programów emerytalnych (IORP), w której określono podstawowe wymogi w zakresie zarządzania instytucjami pracowniczych programów emerytalnych. Celem proponowanego rozporządzenia jest, podobnie jak w przypadku zmienionej dyrektywy w sprawie IORP, poprawa zarządzania i zwiększenie przejrzystości, propagowanie działalności transgranicznej oraz dalszy rozwój dostawców OIPE jako inwestorów długookresowych.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. EKES jest zdania, że OIPE nie powinny być postrzegane jedynie jako rozszerzenie zakresu produktów dostępnych obecnie dla osób wybierających dobrowolne prywatne plany oszczędnościowe. Państwa członkowskie odgrywają zatem zasadniczą rolę w promowaniu OIPE i korzyści płynących z oszczędzania za ich pośrednictwem. Na podstawie zasady traktowania narodowego Komisja może wymagać od państw członkowskich tak samo korzystnego traktowania OIPE pod względem podatkowym, jak ich własnych porównywalnych produktów krajowych. W przypadkach, w których cechy produktu OIPE nie spełniają wszystkich kryteriów wymaganych do przyznania ulgi podatkowej istniejącym krajowym produktom emerytalnym, Komisja zachęca państwa członkowskie, by zapewniły taką samą ulgę podatkową jak ta przyznana owym krajowym produktom emerytalnym.

4.2. EKES nie ma pewności, czy OIPE będą miały jakiegokolwiek znaczenie w państwach członkowskich, które w dużym stopniu opierają się na ustawowych emeryturach i w których nie ma ugruntowanej tradycji gromadzenia prywatnych oszczędności emerytalnych. Jak już wcześniej wskazano, OIPE prawdopodobnie będą bardziej atrakcyjne dla samozatrudnionych i mobilnych specjalistów, podczas gdy osób uzyskujących niskie dochody i pracowników zatrudnionych w sposób niestabilny, dorywczo lub sezonowo najpewniej nie będzie stać na indywidualne produkty emerytalne.

4.3. Z tego powodu EKES podkreśla wagę zachęcania obywateli do rozpoczęcia oszczędzania na wczesnym etapie kariery zawodowej poprzez ulgi podatkowe państw członkowskich. EKES zaleca również, by obywatelom zapewniono profesjonalne doradztwo dotyczące wyznaczenia minimalnych okresów inwestycyjnych w celu umożliwienia im czerpania korzyści z inwestycji długoterminowych.

4.4. EKES zgadza się z propozycjami Komisji, które zmierzają do zapewnienia oszczędzającym nie więcej niż pięciu wariantów inwestycyjnych wraz z łagodzeniem ryzyka. Podstawowym wyzwaniem są tutaj rozbieżności między państwami członkowskimi. Organy krajowe będą nadal nadzorowały dostawców prowadzących działalność na obszarze ich właściwości, dlatego rola EIOPA w monitorowaniu rynku i krajowych systemów nadzoru w dążeniu do osiągnięcia konwergencji ma decydujące znaczenie dla zapewnienia pewnego stopnia spójności we wszystkich państwach członkowskich.

4.5. EKES popiera także argumentację Komisji za poddaniem dostawców OIPE odpowiednim przepisom uwzględniającym długoterminowy charakter produktów i ich stosowne specyfikacje. EKES przypomina, że celem dyrektywy Wypłacalność II (2009/138/WE), która ustanawia ogólnounijne ramy regulacyjne dla ubezpieczeń, jest skonsolidowanie jednolitego unijnego rynku ubezpieczeń i zwiększenie poziomu ochrony konsumentów przez wprowadzenie „paszportu UE” (jednej licencji) umożliwiającego ubezpieczycielom prowadzenie działalności gospodarczej we wszystkich państwach członkowskich, jeśli spełnią oni warunki określone na szczeblu UE. Dyrektywa Wypłacalność II była ukierunkowana przede wszystkim na ochronę klientów ubezpieczycieli będących głównymi dostawcami indywidualnych produktów emerytalnych. EKES jest zdania, że inne instytucje finansowe powinny być poddane takim samym rygorystycznym wymogom w celu zapewnienia jednakowego poziomu ochrony.

4.6. EKES uważa, że więcej uwagi należy poświęcić fazie dekapulacji. Oszczędzający nabywający OIPE będą potrzebować znacznego wsparcia, aby uzyskać odpowiedzi na pytania dotyczące wysokości kapitału umożliwiającego dostatnie życie na emeryturze oraz najlepszego sposobu wypłacania aktywów emerytalnych. Należy wyciągnąć wnioski z doświadczeń związanych z podejściem do dekapulacji w odniesieniu do emerytur pracowniczych w celu uzyskania porad w zakresie najlepszych strategii dekapulacji. EKES uznaje takie strategie za integralną część produktów emerytalnych, a osoby mające przejść na emeryturę powinny uzyskać informacje na temat praktyk i zasad dotyczących mechanizmów dekapulacji i ochrony.

4.7. Nie sposób przecenić wagi wiedzy finansowej⁽³⁾. EKES jest zdania, że sukces wprowadzenia OIPE zależy w dużym stopniu od tego, czy przekazywane informacje będą wystarczająco jasne, by umożliwić oszczędzającym porównywanie i zestawianie ze sobą produktów, i ostatecznie wybranie takiego produktu, który w największym stopniu odpowiada ich potrzebom. Ponadto w tym zakresie należy dążyć do normalizacji ze względu na wagę możliwości przenoszenia produktu.

4.8. Przekazywane przed zawarciem umowy informacje dotyczące fazy dekapulacji oraz odpowiedniego traktowania pod względem podatkowym są uznawane za szczególnie istotne. EKES zgadza się wprawdzie, że bezpośrednia odpowiedzialność za przekazywanie wysokiej jakości informacji spoczywa na dostawcach, jednak rola organów krajowych pozostaje kluczowa. Produkty emerytalne są nierozdzielnie związane z polityką społeczną i systemami podatkowymi państw członkowskich. Wymaga to przyjęcia takiego podejścia do informowania, które będzie właściwe dla danego państwa członkowskiego, dlatego organy krajowe muszą zadbać o to, by informacje docierające do potencjalnych klientów były rzetelne, użyteczne i konkretne.

4.9. EKES uważa, że przepisy dotyczące zmiany dostawcy muszą być bardziej atrakcyjne dla konsumentów, a równocześnie zapewniać im większą ochronę. Posiadacz OIPE powinien zawsze mieć prawo zmiany dostawcy. Powiązaną kwestią jest pobierana w takich okolicznościach opłata. EKES wnosi zatem o wyjaśnienie, w jaki sposób będzie się stosować zaproponowany pułap w wysokości 1,5 % dodatniego salda. Choć wartość ta wydaje się rozsądna na papierze, to jednak o ile nie przyjmie się pułapu wyrażonego w wartościach bezwzględnych, zryczałtowana stawka procentowa sprawi, że opłaty pobierane od oszczędzających będzie się naliczać w stosunku do bezwzględnej kwoty oszczędności. EKES uważa, że jest to niesprawiedliwe i że w praktyce skutkowałoby ograniczeniem możliwości zmiany dostawcy przez oszczędzających. Komisja powinna również rozważyć zniesienie opłaty za zmianę dostawcy po upływie określonego czasu, z korzyścią dla oszczędzających i z myślą o przyszłych perspektywach związanych z produktami OIPE.

⁽³⁾ Dz.U. C 318 z 29.10.2011, s. 24.

4.10. EKES widzi potrzebę jednoznacznego określenia zasad dostępu do zgromadzonych w ramach OIPE środków finansowych w przypadku śmierci osoby oszczędzającej. Osoby uprawnione do tych środków powinny je otrzymać nie później niż po dwóch miesiącach od przedstawienia niezbędnych dokumentów, a dostawca produktu nie powinien mieć prawa do pobierania jakichkolwiek opłat.

4.11. Jak już wskazano wcześniej, zachęty podatkowe stanowią ważny czynnik przy podejmowaniu przez osoby fizyczne decyzji o powstrzymaniu się od konsumpcji i oszczędzaniu na emeryturę. EKES podziela zdanie Komisji na temat roli, jaką zachęty podatkowe mogą odegrać w sukcesie lub niepowodzeniu OIPE. Jednak odnotowuje, że zadaniem państw członkowskich jest zapewnienie swym obywatelom dostępu do wszystkich możliwych zachęt podatkowych.

4.12. Zważywszy, że OIPE są skierowane głównie do pracowników mobilnych i osób samozatrudnionych, których stać na wpłacanie składek do OIPE, EKES wyraża opinię, że przyznawanie przez państwa członkowskie ulg podatkowych dyskryminuje ludzi o niskich dochodach, którzy nie mają możliwości zawarcia umowy w sprawie OIPE. W związku z tym państwa członkowskie powinny starannie rozważyć, czy należy wprowadzać tego rodzaju ulgi podatkowe.

4.13. EKES przyznaje, że produkty emerytalne mogą ze względu na swój długoterminowy charakter nieść ze sobą pewne ryzyko. Niemniej pewien poziom zaawansowania produktów mógłby znacznie przyczynić się do zmniejszenia zagrożeń i ograniczenia niepewności, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb i preferencji oszczędzających. Za szczególnie istotne uznaje się ograniczenie ryzyka w przypadku osób fizycznych, które nie mają wcześniejszych doświadczeń z produktami emerytalnymi. EKES zgadza się z szeregiem wariantów, które zostałyby udostępnione oszczędzającym wraz z jednym obowiązkowym domyślnym wariantem inwestycyjnym, w ramach którego oszczędzający ma prawo odzyskać przynajmniej swój zainwestowany kapitał nominalny.

4.14. Należy również unikać sytuacji, w której poziom ochrony konsumenta różni się w zależności od dostawcy OIPE. EKES uważa, że instytucje finansowe oferujące produkty długoterminowe w celach emerytalnych powinny podlegać zasadzie „takie samo ryzyko, takie same reguły”.

4.15. EKES podkreśla również, jak wskazano w komunikacie prasowym federacji Better Finance (Europejska Federacja Inwestorów i Użytkowników Usług Finansowych) ⁽⁴⁾ z dnia 9 października 2017 r., że indywidualne długoterminowe produkty emerytalne „nie zapewniają odpowiedniego dochodu zastępczego, ponieważ ich długoterminowy realny zwrot z inwestycji może się okazać niewystarczający, a czasami nawet ujemny (po odliczeniu inflacji)”. Odpowiedzialność dostawców za zapewnienie oszczędzającym wszelkiej niezbędnej ochrony i lepszych zysków ma zasadnicze znaczenie dla powodzenia OIPE. Jednak biorąc pod uwagę, że większość środków z europejskich funduszy emerytalnych zainwestowano w obligacje, szanse na lepszy zwrot, przynajmniej w perspektywie krótko- i średnioterminowej, nie wydają się bardzo wysokie.

4.16. Wreszcie EKES zauważa, że role emerytur ustawowych, zakładowych i indywidualnych, a także relacje między nimi są inne w każdym państwie członkowskim. Od dziesięcioleci kształtowały one krajowe rynki emerytalne, dlatego nie jest zaskoczeniem, że w UE dostępne są tak zróżnicowane produkty emerytalne. W związku z tym konieczne jest, aby dostawcy mogli dostosować oferowane przez siebie OIPE do rynków krajowych.

Bruksela, dnia 19 października 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁴⁾ „Pension Savings: The Real Return” („Oszczędności emerytalne: realny zwrot”) – sprawozdanie z badania federacji Better Finance, 2017.